

Smart School for Smart Age

Subject: Lithuanian language and Literature

Number of the lesson: 5

Teacher: Inga Salavei

Topic: Magical tales world

Aim: to learn and find out, how do literature and folk tales differ, what is the meaning and purpose of the tales, by using your imagination and modern technologies, transform a tale into a comic.

Objectives: after doing practise, analysing folk and miracle's tales, students will be able to:

- Innumerate the features of a miracle's tale;
- Identify the similarities and differences of folk and literature tales;
- Describe the characters of the tales;
- Find out what is the meaning of a tale and create a comic;
- Explain the purpose of the tales..

Tools:

- computer with access to the Internet
- multimedia
- smartphones with access to the Internet

Digital tools:

- XMind,
- LearningApps,
- Wordwall,
- Book Creator,
- Blendspace.

Sequence of the lessons:

1. Features of Lithuanian folk fairytales. Miracle's tale „Dvylika brolių juodvarniais lakstančių“
2. How to describe a character of a tale? „Devyni broliai ir jų sesuo Elenytė“
3. How do literature and folk tales differ? Aldona Liobytė „Devyniabrolė“
4. H. K. Andersen's tales' world
5. The structure of the narration. How to create a tale into a comic?

1 lesson

Features of the Lithuanian folk fairytales. Miracle's tale: „Dvylika brolių juodvarniais lakstančių“

1. Learn:

<https://www.blendspace.com/lessons/pinE13Jn3YhhcQ/iaudies-pasakos-pozymiai-stebukline-pasaka-dvylika-broliu-juodvarniais-lakstanciu>
http://www.saltiniai.info/files/literatura/LA00/Pasaka_Apie_dvylika_broli%C5%B3_juodvarniais_lakstan%C4%8Di%C5%B3.LA0902.pdf
<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1002724967/dvylika-broliu-juodvarniais-lakstanciu>

Lietuvių kalbos ir literatūros pamoka 5 klasei

Liaudies pasakos požymiai. Stebuklinė pasaka "Dvylika brolių juodvarniais lakstančių"

1

Pasaka – fantastinis kūrinys, istorija, kuria paprastai netikima. Neįtikėtinas istorijas pasakojančiam žmogui sakoma: „Nesek pasakų.“

- Pasakų malonų klausytis, jamis perduodama gyvenimo išmintis, iš jų stengiamasi pasimokyti.
- Pasakose gėris kovojama su blogiu, ši kova dažniausiai baigiasi gėrio pergalė.
- Pasakos atspindi žmonių svajones. Žmonės visada svajuoja apie tai, kas paprasčiau, bet svarbiau: teisingumą, lygybę, gyvenimą pritekėjusį, laimingą šeimą, artimųjų vienybę.

2

Liaudies pasakų rūšys

Buitinės pasakos. Jose vaizduojama kasdienė, įprasta aplinka, veikėjai dažniausiai yra paprasti žmonės: valstiečiai, samdiniai, ponai, dvasininkai. Šiose pasakose neretai pajaukiamos žmonių ydos.

Stebuklinės pasakos. Jų veiksmas vyksta paslaptingoje vietoje (jūros gelmėse, užburtoje pilyje), veikėjai apdovanoti stebuklingomis galiomis arba patys yra antgamtinės būtybės. Stebuklinėse pasakose svarbūs stebuklingi daiktai.

Pasakos be galo

Formulinės pasakos

Psichologinės pasakos

Pasakos apie gyvūnus. Jų veikėjai yra alegoriškai vaizduojami gyvūnai, iš kurių elgesio ir kalbų sprendžiama apie žmonių moralę ir vertybes.

Juokios pasakos

3

Liaudies pasakos požymiai

Autorius nežinomas. Pasaka būdžiu perduodama iš lūpų į lūpas, gali būti išaugę jos variantai.

Juodvarniai

Lietuvių pasaka

Veikėjų išskirtiniai bruožai neslybėjant, nežinoma, kaip jie atrodo, koks jų būdas.

Dažnai veiksmas kartojamas tris kartus.

Pasakos pagrindinė mintis – verta pasiminti išminties, pasimokyti iš veikėjų klaidų ar teisingų pusių.

Veikėjų kilmė

- Jie iš gimtųjų, tu užaugęs mums ar netgi, ar ne? Vėliau užaugo.
- Tiesą sakant, vėliau išmėgę (suvaidinę) sužadint.
- Kuri meilė?
- Niekieno, anksčiau trumpą laiką.
- Tu mane pasimokyti, kaip dabar aiškesnis, ar ne? Ir tas anksčiau nežino, ir tu, meilė, sužadint.
- Tiesą sakant, klausyk.
- O tu mane pasimokyti taip ar netgi, ar ne? Tiesą sakant, anksčiau.
- Ko tu aiškesnis, man savo valkus netikėtai.
- Tu, pasimokyti.

Pasakojimas pagrįstas (žmonė, fantastiniai įvykiai).

Veiksmo laikas ir vieta nespėbėti (tai galėjo nutikti bet kada, bet kur).

Veikėjai išmąginami: teisingai pasielgę apdovanojami, o neteisingai pasielgę nubaudžiami.

4

Stebuklinės pasakos požymiai

• Stebuklinės pasakos stebina išmone, jose susipina tikrovė ir išgalvotas, neregėtas, fantastinis pasaulis.

Kažin kada... **Laikas ir vieta.** Pasakos pradžioje pasakoma, kad veiksmas vyksta ne dabar, paslaptingoje vietoje. Dažnai vartojama pasakos gradijos formulė.

Labai seniai... **Jūros gelmėse**

Užburtoje pilyje

Tridėšimtai karalystėje, po tam žemės krašte, gyvena karalius.

Stebuklinė pasaka paprastai baigiasi gėrio pergalės priežin.

blizg. Gana dažna pasakos pabaigos formulė.

Tose vestuvėse ir ai būvau: kuodelyje sėdėjau ir į vestuvinius žiūrėjau, o ką girdeėjau ir mačiau, žodis į žodį užrašiau.

Veikėjai paprastai neturi vardų, kai kurie jų apdovanoti stebuklingomis galiomis. Pasakose veikia antgamtinės būtybės.

Trėdas brolis, Pamotė, Karalius, Princesė, Ragana, Silbinai

5

Stebuklinės pasakos įvykių seka

Paprastai pasakos pradžioje pagrindinis veikėjas ką nors praranda (nelaimė) ir turi išvykti iš namų (išvykimas). Jis kovoja su priešiškomis jėgomis (išmėginimai, kova), gali sulaukti kitų veikėjų pagalbos, patarimų (pagalba, stebuklingi daiktai) nugalėjęs priešus pagrindinis veikėjas atranda laimę (nelaimė įveikiama).

6

Pasakų paskirtis

Lietuvių pasakos – mūsų tautos sukurti kūriniai, kuriuose atsispindi senolių patirtis. Pasakose, perduodamos iš kartos į kartą, perteikiama tai, kas mūsų tautai yra gražu, svarbu, pavaldama, kokios vertybės turėtume didžiulius, ką derėtų išsaugoti.

Pasakos **veidai atsispindi aplink.** kurioje ji sukurtas. Taip mes sužinome apie senovės žmonių buitį, darbų, papročius.

Pasakų stebukli **kvėčia grožiu** vaizduojantis sukurta pasakau ir tikėtis, kad tikrovės pasaulis taip pat gali būti geresnis, gražesnis.

Pasakos **pastatė**, kaip dera elgtis įvairiose situacijose, **gudra pati pati pasasid**, kuriame šalia gėrio yra ir daug blogio, **išpėja** apie galimus pavojus, **moko** nugalėti baime.

7

Užduotys!

8

2. Practice:

Types of tales and their features

<https://learningapps.org/display?v=ppiaoiket21>

Užduotis
Susikirstyk buitinių, stebuklingų ir pasakų apie gyvūnus požymius.

Buitinės pasakos
Veikėjai dažniausiai būna paprasti žmonės - valstiečiai, samdiniai, ponai.

Pasakos apie gyvūnus
Veikėjai - žvėrys, gyvuliai, paukščiai. Jie gyvena, dirba, bendrauja tarsi žmonės.

Stebuklinės pasakos
Pasakos pradžia dažniausiai būna susijusi su veikėjo nelaimė, nesėkmė, tad jis leidžiasi į kelionę, pati išbandymų, į jvėikia ir lair. Gausu stebuklingų įvykių, maginių veiksmų, stebuklingų daiktų.

Buitinės pasakos
Vaizduojama kasdieninė, įprasta aplinka.

Stebuklinės pasakos
Veikėjai būna ypatingai drąsūs ir kantrūs, pasiaukojantys. Gali turėti antgaminių galių arba jiems padeda pagalbininkai.

Pasakos apie gyvūnus
Pasakos atsirado iš senų laikų, kai žmonės manė, kad žvėrys, paukščiai taip pat jaučia, supranta ir kalba kaip žmonės.

3. Practice:

Structure of the tale „Dvylika brolių juodvarniais lakstančių“

<https://learningapps.org/display?v=pg4mkgbk21>

Užduotis
Susiek siužeto dalis su įvykių aprašymais.

Nelaimė
Karusius neįvykdo raganai duoto pažado, todėl ši užkeikia jį sūnus.

Išvykimas
Sesėlė ryžiasi ieškoti brolių.

Išbandymas
Sesėlė turi pasiręngti kelionei, įrodyti, kad yra savarankiška, galinti viena palikti tėvų namus.

Išbandymas
Sesėlė turi įveikti svetimą, gūdų mišką, užkopti į aukštą kalną.

Pagalb
Miške sutiktas atsiskyrėlis padovanoja smaigtelį, paveda ereliui globoti seselę. Seselėi sukūdydas (pametus smaigtelį) erelis ją išgelbsti.

Nelaimė
Sesėlė turi panaikinti raganos kerus: ilgus metus sėdi eglės viršūnėje, nekalba, net kai netenka vaikų ar yra vedama deginti.

Išvykimas
Sesėlė iškenčia nekalbėjusi dvylika metų ir broliai, iš juodvarnių atvirę žmonėmis, ją išgelbsti.

Nelaimė
Sesėlė turi panaikinti raganos kerus: ilgus metus sėdi eglės viršūnėje, nekalba, net kai netenka vaikų ar yra vedama deginti.

Išvykimas
Sesėlė iškenčia nekalbėjusi dvylika metų ir broliai, iš juodvarnių atvirę žmonėmis, ją išgelbsti.

4. Practice:

Purpose of the tales

<https://learningapps.org/display?v=pxpooltt21>

Užduotis
Pasirink tinkančius teiginius.

Kokia yra pasakų paskirtis?

Išreiškiamos žmogaus svajonės, troškimai.

Siekiama pamokyti.

Duodama patarimų, kaip elgtis su antgamtinėmis būtybėmis, kaip jų vengti.

Sekama pramogai.

Norima sužadinti jausmus, vaizduotę.

Perduodamos žinios apie istorines vietas, praeities įvykius.

Išreiškiamos žmogaus svajonės, troškimai.

Siekiama pamokyti.

Duodama patarimų, kaip elgtis su antgamtinėmis būtybėmis, kaip jų vengti.

Sekama pramogai.

Norima sužadinti jausmus, vaizduotę.

Perduodamos žinios apie istorines vietas, praeities įvykius.

2 lesson

How to describe character of a tale? „Devyni broliai ir jų sesuo Elenytė“

1. Learn:

<https://www.blendspace.com/lessons/Ra5GhfT439Q12A/kaip-apibudinti-pasakos-veikeja-devyni-broliai-ir-ju-sesuo-elenyte>

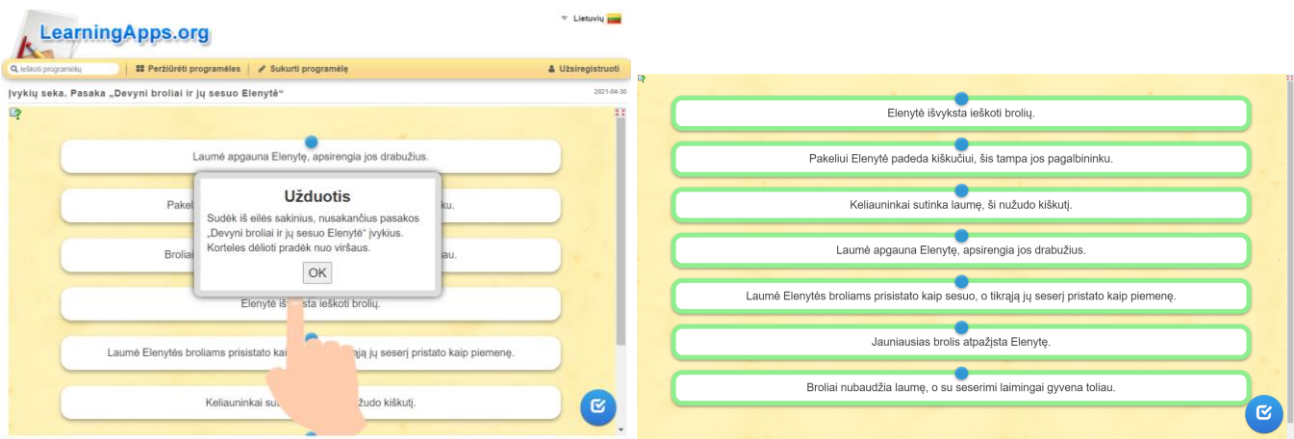
<http://www.pasakanepasaka.lt/wp-content/uploads/2017/08/Lietuvi%C5%A1kos-pasakos.pdf>

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/105243424/devyni-broliai-ir-ju-sesuo-elenyte>

2. Practise:

Sequence of the events. Fairytale: „Devyni broliai ir jų sesuo Elenytė“

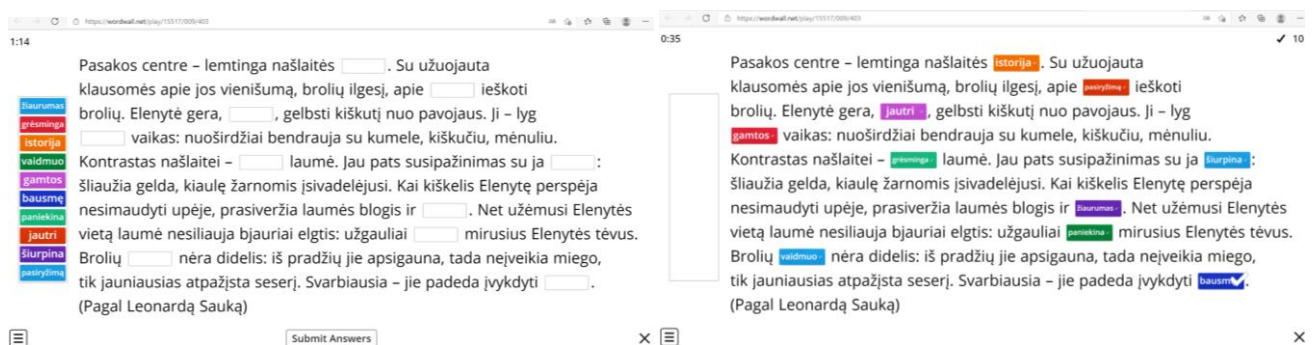
<https://learningapps.org/display?v=po72mq5vc21>

3. Practise:

How are characters described in the tale “Devyni broliai ir jų sesuo Elenytė”

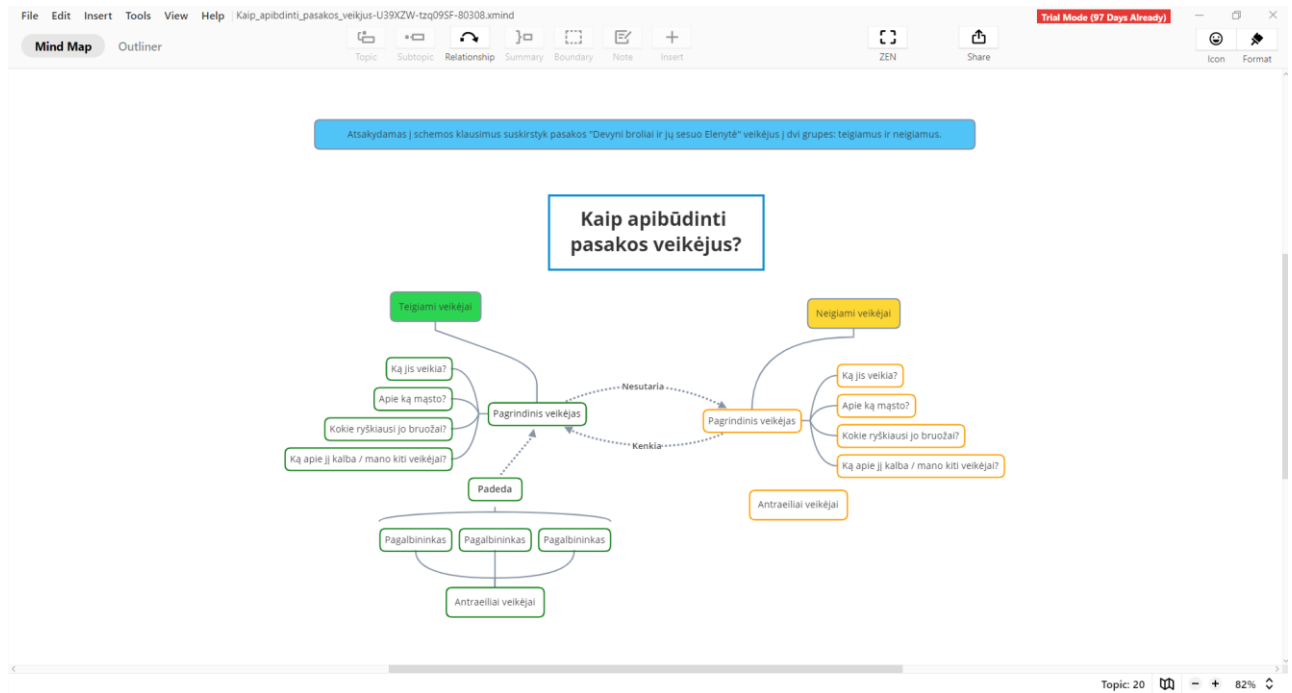
<https://wordwall.net/play/15517/009/403>

4. Practise:

How to describe fairytale's characters?

<http://www.xmind.net/m/U39XZW>

3 lesson

How do literature and folk tales differ? Aldona Liobytė „Devyniabolė“

1. Learn:

<https://www.blendspace.com/lessons/iYTO4B-uhuXh6g/kuo-skiriasi-liaudies-ir-literaturine-pasaka-aldona-liobyte-devyniabolė>

<https://mairioniomuziejus.lt/post-t-exhibitions/aldona-liobyte-1915-1985/>

http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/Aldona_Liobyt%C4%97._Devyniabol%C4%97.LH0003.pdf

1

2

Kuo skiriasi liaudies ir literatūrinė pasaka?

- Literatūrinė pasaka – **rašytojo** sukurta pasaka. Ji gali būti parašyta remiantis liaudies pasaka. Rašytoja gali sukurti ir savitą, niekur negirdėtą pasaką.
- Literatūrinėse pasakose, kitaip nei liaudies pasakose, nurodoma konkretesnė veiksmo vieta, labiau apibrėžiamas laikas. Daugiau dėmesio skiriama veikėjo paveikslui: aprašoma Borė, jausmai, mintys. Skaitydami dramatinę pasaką „Devyniabolė“ jaučiame, ką išgyvena Elenytė, matome, kaip keičiasi jos nuotaika.

3

Aldona Liobytė

• <https://mairioniomuziejus.lt/post-t-exhibitions/aldona-liobyte-1915-1985/>

4

„Devyniabolė“ Kaip skaityti vaidmenimis?

Veikėjų savijautą, kintančius jausmus perteikia vaidmens atlikėjas pasitelkdamas mimiką, gestus ir balsą.

Skaitydami vaidmenimis arba vaidinant pasaką reikia atkreipti dėmesį į:

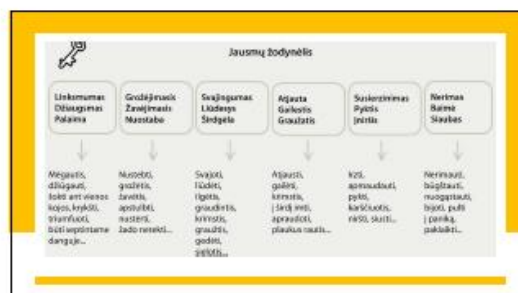
- kalbos tempą,
- balso stiprumą,
- intonaciją.

Kalbos tempas atskleidžia veikėjo būdą, savijautą. Lūžiai Elenytės būdai bus raskami Mėšai, o įkūnintais ragėnais – grėšliais.

Svajnodmukai veikėjų būdais valdomi atsparai, pasirodymai jų elgsenoms ar myli.

Kūrinyje vaizduojama situacija lenkia, kada veikslo būdais daryti skirtingai pasirodymai, gieslės, patalpinimai ir pan.

5

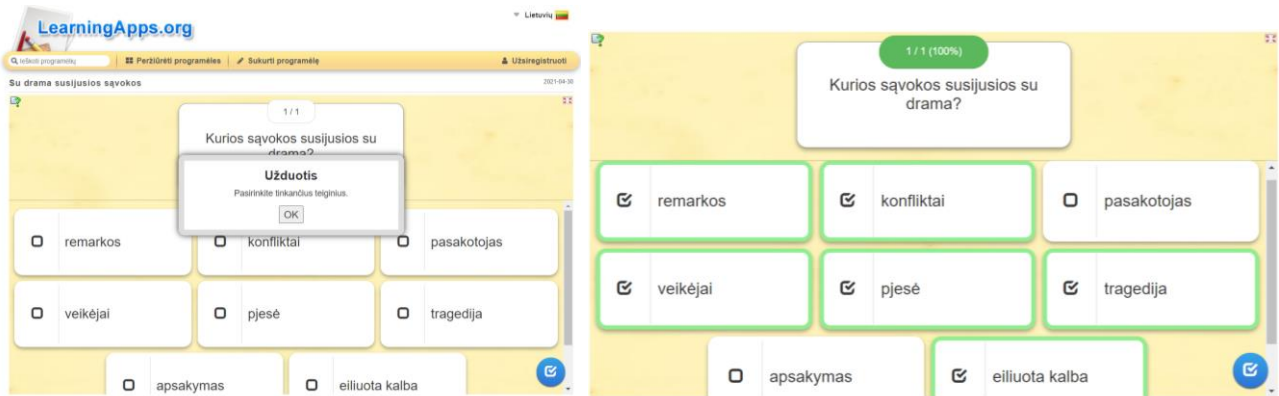

6

2. Practise:

Concepts related to drama.

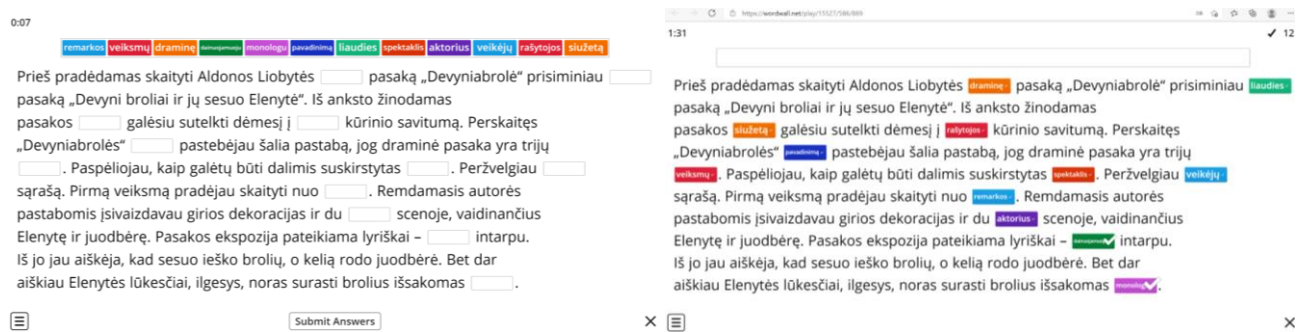
<https://learningapps.org/display?v=pi9ausqa321>

3. Practise:

How to read a drama tale?

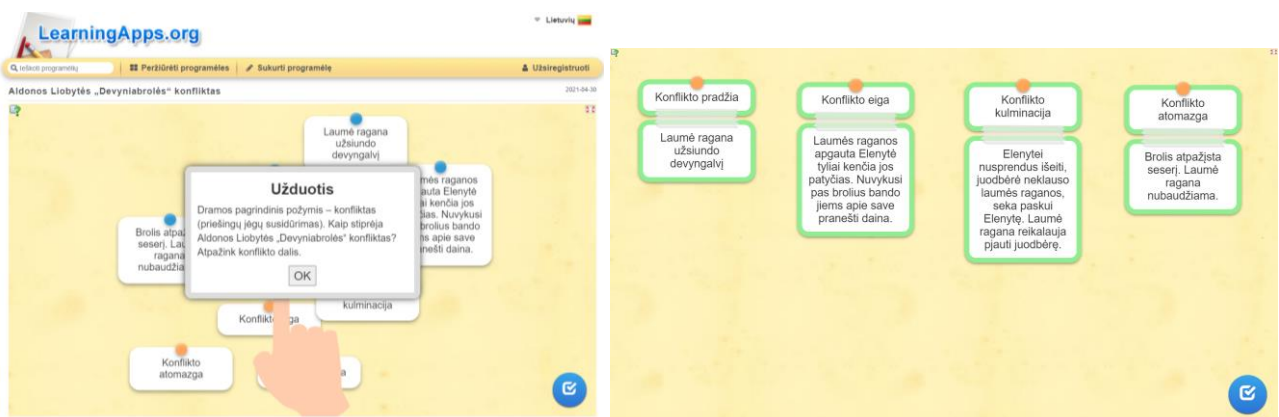
<https://wordwall.net/play/15527/586/869>

4. Practise:

Aldonos Liobytės „Devyniabolės“ conflict's development

<https://learningapps.org/display?v=phff608e521>

5. **Practise:**

Inner conflict A. Liobytės „Devyniabolė“ (Elenytė)

<https://learningapps.org/display?v=pc10y2hrt21>

The screenshot shows a LearningApps.org quiz interface. At the top, there is a navigation bar with 'LearningApps.org' logo, a search bar, and buttons for 'Peržiūrėti programėles', 'Sukurti programėlę', and 'Užsiregistruoti'. Below this, the title 'Vidinis konfliktas. A. Liobytės „Devyniabolė“ (Elenytė)' is displayed. The main content area contains a text box with the story and three multiple-choice questions. The first question is selected and highlighted in green.

1 / 1

ELENYTĖ, nedrįskit juokintis pavui. Ji veidą įtūn baseni per gūždas grūst, per kraują apėmę, jį iš devyniabolės padėjo paspausti. Neapskriti jos, patikti grūst, jį dabar tolia laimėga, radusio devynio savo sūnelius, jį ištikima ir atsidavusi man... jums. Ramta nurdžius, jei prieš juokibere pakaitot. Net atimamėlis turi auoretis, o jūt...

Žmogus turi būti jautrus, išgirsti kito liūdesį, ilgesį, meilę.

Svarbu atidžiai klausytis ir paisyti patarimų, pageidavimų.

Klausantis kitų reikia atpažinti melą.

1 / 1 (100%)

ELENYTĖ, nedrįskit juokintis pavui. Ji veidą įtūn baseni per gūždas grūst, per kraują apėmę, jį iš devyniabolės padėjo paspausti. Neapskriti jos, patikti grūst, jį dabar tolia laimėga, radusio devynio savo sūnelius, jį ištikima ir atsidavusi man... jums. Ramta nurdžius, jei prieš juokibere pakaitot. Net atimamėlis turi auoretis, o jūt...

Žmogus turi būti jautrus, išgirsti kito liūdesį, ilgesį, meilę.

Svarbu atidžiai klausytis ir paisyti patarimų, pageidavimų.

Klausantis kitų reikia atpažinti melą.

4 lesson

H. K. Andersen's tales' world

1. Learn:

<https://www.blendspace.com/lessons/QUBxaOS-lyBIBQ/h-k-anderseno-pasaku-pasaulis>

<https://www.youtube.com/watch?v=GerUn7JAY74>

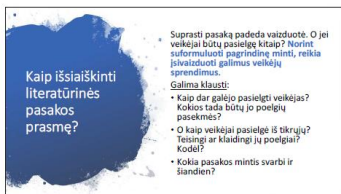
<https://www.pasakanepasaka.lt/wp-content/uploads/2017/10/Hansas-Kristianas-Andersenas.pdf>

1

2

3

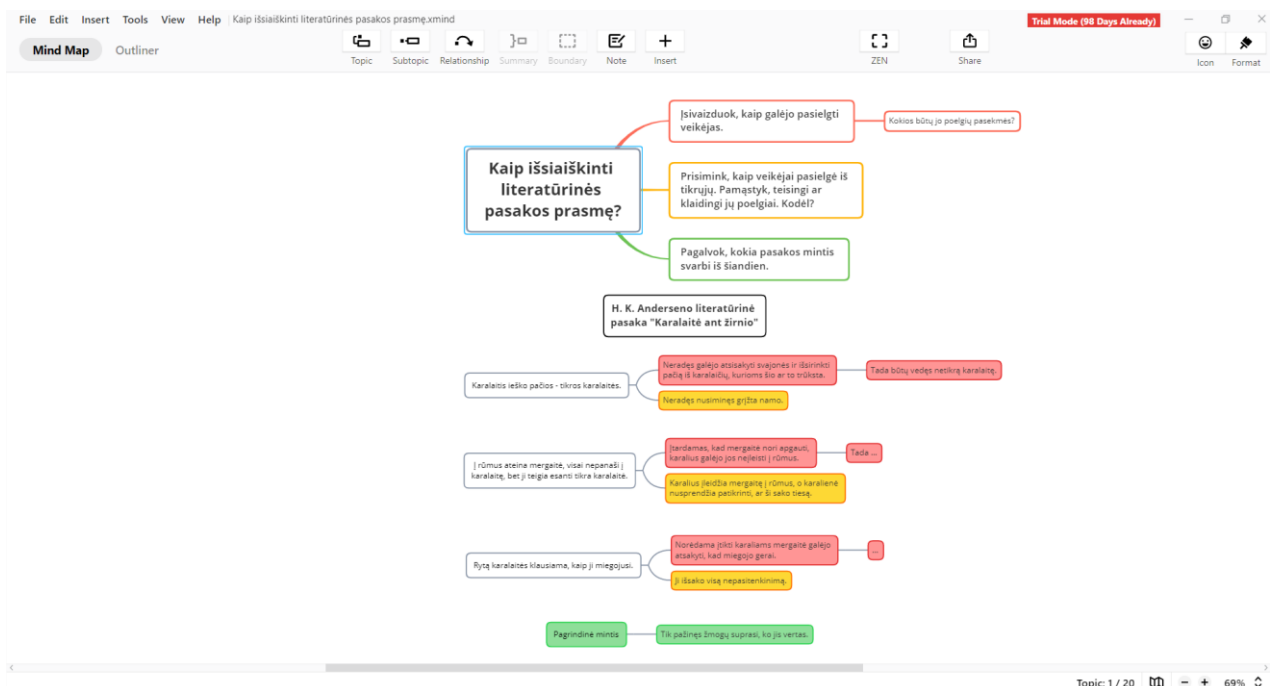

4

2. Practise:

How to understand and find out literature tale meaning?

<http://www.xmind.net/m/uN5Cw5>

5 lesson

The structure of the narration. How to create a tale into comics?

1. Learn:

https://www.blendspace.com/lessons/ke0Br9qeKOUc_g/pasakojimo-sandara-kaip-pasaka-paversti-komiksu

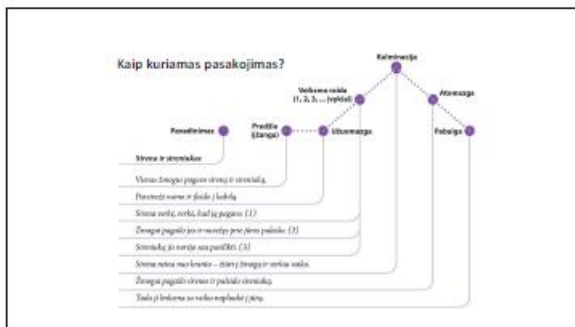
<https://www.pasakanepasaka.lt/wp-content/uploads/2017/10/Hansas-Kristianas-Andersenas.pdf>

1

2

3

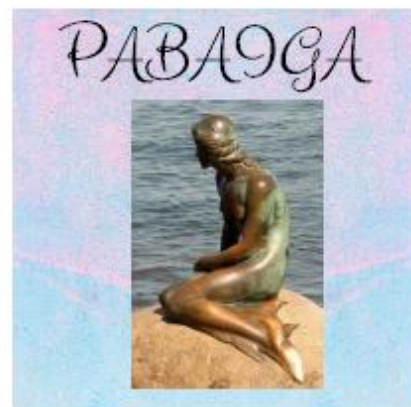
4

2. Practise:

Create: tale – story – comic

<https://app.bookcreator.com/library/-MSJWGtQZRCpIsBlr4zt>

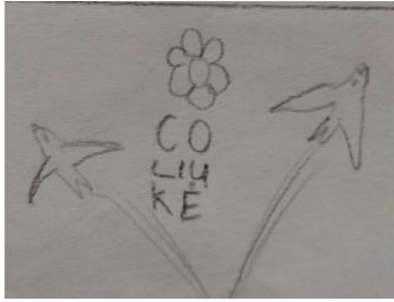

Coliukė

Komikso autorė Sandra Archybaitė

Taip Coliukė tapo gėlių karaliene...

Komikso autorius Justas Misiukevičius

Vieną kartą buvo tokia moteris, kuri labai norėjo vaiko.

Ji sugalvojo pagalbos kreiptis į burtininkę. Burtininkė sutiko padėti:
- Štai, paimk šį grūdą ir pasodink jį į vazoną.
Ir ji padavė moteriai grūdą.

Moteris įmetė grūdą ir tikėjosi geriausio...

Bet tikrai nesitikėjo gėles!

Vyduryje gėles ji pastebėjo mažą mergaitę, colio dydžio!
- Lyg kokias Colukės - sau pasakė.
Taip gimė Colukė.

Vieną naktį varlė išsoko į namus ir pagrobė Colukę.

Varlė sutiko savo sūnų ant lapo ir pasakė naujienas:
- Štai! Tavo būsimoji žmona.

Bet viena žuvis netoleravo tokio elgesio. Ta žuvis nugriaužė lapo kotą. Lapas nuplaukė prie kranto ir Colukė pabėgo.

Krante Colukę pagrobė karkvabalis.

Visa karkvabalio šeima pasakė, kad Colukė negraži, todėl karkvabalis ją paleido.

Jau atėjo žiema, neturėjo Colukė kur gyventi.

Peję pagailėjo Colukės ir įleido ją į savo namus. Bet Colukė turėjo tekėti už jos kaimyno kurmį.

Colukė sutiko kurmį ir su juo pradėjo eiti tuneliu, o ten Colukė pamatė vos gyvą kregždutę. Colukė kasdien ją slaugė ir kregždutė atgijo.

Kai kregždutė visai pasveiko, nuskrido ir paliko Colukę.

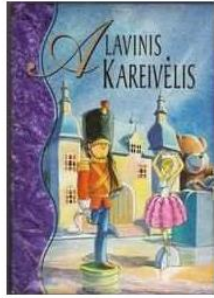

Buvo vestuvių diena. Colukė nenorėjo tekėti. Pačiu laiku atskrido kregždute gelbėti Colukės. Kregždė paėmė Colukę ir nuskraidino ją į šiltuosius kraštus.

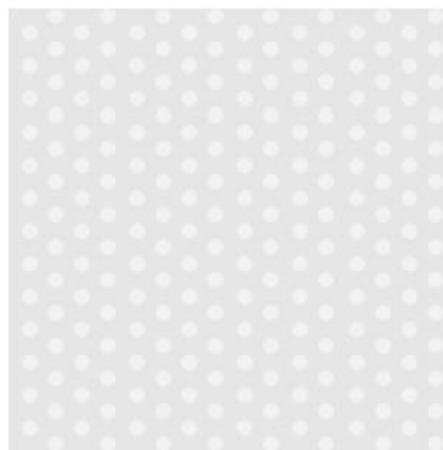
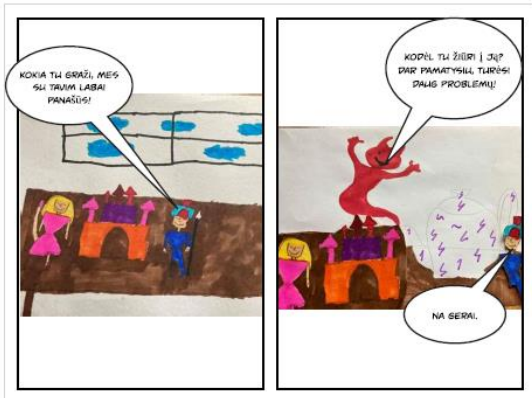

Ten Colukė surado berniuką, sėdintį ant žiedo. Jis atrodė gražiausias jai. Gražusis berniukas paprašė Colukės tekėti už jo. Ir ji sutiko! Taip ji tapo gėlių karalienė.

Alavinis kareivėlis

Komikso autorius Edvinas Lukaševič

Mergaitė su degtukais

Komikso autorė Virginija Jurga

Kai žmogus ėjo per gatvę, jis pamatė mergaitę. Ji jau buvo mirusi.

Vieną kartą mergaitė nuėjo pardevinti degtukus.	Mergaitė atsisėdo tarp dviejų namų ir laukė, kol kažkas prieis ir nupirks degtukų dėžutę.
Mergaitė uždegė degtuką ir pamatė eglutę ir krosnį.	Kai mergaitė uždegė degtuką dar kartą, pamatė savo močiutę, kuri buvo jau mirusi.

UŽMĖGĖ

Komikso autorė Kotryna Salavei

PADUKITE MAN PAUIRSTI ŽMOSHMI.	GERAI, BET... MAINAIS MAN ATIDUOSI BALGĄ.
GERAI, TIK PADĖK.	O, PASALIAU TAVE SUTIKAU! KĄ JI ČIA DARO?
	JI MANO BŪSIMOJI NUOTAKA.

O NE KĄ DABAR DARYTI?!	
BET VIS PŪL TO AŠ JŲ MYLIU!	
PONIA PASANA, GALITE MAN PADĖTI?!	ŽŪR... KUD...

Valio!
Valio!
IKI, MANO MYLIMASIS PRINCE!

**AUTORIUS DANIELIUS
BUDREIČIUS**

**BJAURUSIS
ANČIUKAS**

AMAZING!

YEAH!

